

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΝΟΜΙΚΑ: ΑΣΚΕΙΝ ΤΗΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΑ

ΔΙΑΛΕΞΗ ΑΡ. 3

ΑΣΚΗΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Στο Μέρος III γίνεται πρόνοια για την άσκηση του επαγγέλματος από εγγεγραμμένους δικηγόρους στην Κύπρο. στο Μέρος IIIA άρθρα 14A – 14Z γίνεται πρόνοια για την παροχή υπηρεσιών από δικηγόρους Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο Μέρος IIIB γίνεται πρόνοια για την μόνιμη άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος από αυτούς τους δικηγόρους. Βλέπε Άρθρα 14H -14P. οι πρόνοιες αυτές εισήχθηκαν στην Νομοθεσία μας με τον Νόμο 180 (1) του 2002 με την προοπτική ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο δεν υπάρχει πρόνοια στη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την οποία να υποχρεώνονται τα Κράτη Μέλη να αναγνωρίζουν προσόντα τα οποία αποκτήθηκαν σε άλλο κράτος μέλος ή που να υποχρεώνει τα Κράτη Μέλη να επιτρέψουν την άσκηση του επαγγέλματος χωρίς τα απαραίτητα προσόντα.

Όμως το άρθρο 47 υποχρεώνει το Συμβούλιο να υιοθετήσει οδηγίες σε σχέση με την αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων πτυχίων και άλλων προσόντων.

Η Επιτροπή προώθησε ξεχωριστές Οδηγίες για διάφορα επαγγέλματα και όσον αφορά τους Δικηγόρους υιοθετήθηκε η Οδηγία 77/249 ειδικά για δικηγόρους και σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών αλλά όχι με το δικαίωμα εγκατάστασης.

Στη συνέχεια υιοθετήθηκε η Οδηγία για την αμοιβαία αναγνώριση 89/48 και τελικά τη γνωστή σαν Οδηγία των Δικηγόρων 98/5. Οι οδηγίες αυτές (πρώτη και τελευταία) έχουν ενσωματωθεί στην Κυπριακή Νομοθεσία με Τροποποίηση του Κεφ. 2 και με την προσθήκη με βάση το Νόμο 180 (1)/2002 του Μέρους III A και του Μέρους III B.

ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Στα Άρθρα 10 -14 γίνεται λεπτομερής πρόνοια για την άσκηση του επαγγέλματος από δικηγόρους οι οποίοι στην Αγγλία έχουν τον βαθμό του Queens Counsel (QC). Επίσης γίνεται πρόνοια για την άσκηση της δικηγορίας από τους εγγεγραμμένους δικηγόρους νομικούς λειτουργούς στο γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα, Κυβερνητικούς Λειτουργούς και επίσης γίνεται πρόνοια για την εμφάνιση δικηγόρων ενώπιον Δικαστηρίων, την άσκηση του επαγγέλματος από πρώην Δικαστές, την ευθύνη των δικηγόρων σε σχέση με την έκθεση σε περίοπτη θέση καταλόγων δικαιωμάτων ως και την ευθύνη καταβολής των εξόδων από δικηγόρους όταν διαταχθούν από το Δικαστήριο.

Κανένας δικηγόρος ο οποίος έχει τον βαθμό του Q.C. δεν μπορεί να ενεργεί σαν Solicitor χωρίς αυτό όμως να τον αποκλείει από του να συνεταιρίζεται με άλλον δικηγόρο ο οποίος ενεργεί στην Κύπρο σαν Solicitor. Στην Κύπρο το επάγγελμα είναι ενοποιημένο και με βάση το άρθρο 28 (3) και (4) του Συντάγματος απαγορεύεται η απόδοση τίτλου διακρίσεων άρα και αυτή του Queens Counsel. Η πρόνοια αυτή είναι πολύ περιορισμένης εμβέλειας, αλλά δεν αποκλείεται με την ένταξη μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση να ενεργοποιηθεί. Ιστορικά αποσκοπούσε στο να επιτρέψει σε άγγλους δικηγόρους που έφεραν τον βαθμό του Queens Counsel να διατηρούν γραφεία στην Κύπρο και να ασκούν το επάγγελμα κάνοντας συνεταιρισμούς/συνεργάτες με άλλους κύπριους δικηγόρους.

Σύμφωνα με το Άρθρο 11 του Κεφ. 2 κανένας δεν δικαιούται να ασκεί το επάγγελμα του δικηγόρου εκτός εάν είναι εγγεγραμμένος και κάτοχος ετήσιας άδειας και να έχει εξοφλήσει την συνεισφορά του στο Ταμείο Συντάξεως Νομικών. Από την πρόνοια αυτή εξαιρούνται Νομικοί Λειτουργοί στο γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα και εξουσιοδοτημένοι Κυβερνητικοί Λειτουργοί από τον Γενικό Εισαγγελέα να παρίστανται στο Δικαστήριο, προς υπεράσπιση της Δημοκρατίας με την προϋπόθεση ότι κατέχουν τα προσόντα για εγγραφή στο μητρώο δικηγόρων, εκτός της άσκησης. Βασικά θα πρέπει να είναι κάτοχοι πτυχίου νομικής αναγνωρισμένου από το Νομικό Συμβούλιο. Η πρόνοια αυτή διευκολύνει κυβερνητικά τμήματα και παλαιότερα εισαγγελείς, αστυνομικούς στην παρουσίαση μικροποινικών υποθέσεων οι οποίοι όμως από το 1989 και έπειτα οπότε τροποποιήθηκε η σχετική διάταξη πρέπει να είναι τουλάχιστον πτυχιούχοι εγκεκριμένης Νομικής Σχολής. Στους Δημόσιους Κατήγορους γίνεται ρητή αναφορά για την δυνατότητα αυτή με την προϋπόθεση ότι υπάγονται στην Νομική Υπηρεσία. Να σημειωθεί ότι σε περίπτωση παράλειψης δικηγόρου να καταβάλει το δικαίωμα για έκδοση ετήσιας άδειας εντός τριών μηνών επιβάλλεται πρόστιμο ίσον με το εκάστοτε ποσό του δικαιώματος απόκτησης της ετήσιας άδειας. Άσκηση από μη αδειούχο της δικηγορίας συνιστά ποινικό αδίκημα που επισύρει την ποινή της φυλάκισης μέχρι και τρεις μήνες ή και σε πρόστιμο £500. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνον με την συγκατάθεση του Γενικού Εισαγγελέα. Επιπρόσθετα μη αδειούχος δικηγόρος ή πρόσωπο εμποδίζεται από του να εγείρει ή συνεχίζει Αγωγή για την αμοιβή του και πελάτης έχει δικαίωμα επιστροφής δικαιωμάτων και αμοιβής. Από το 1981 με βάση τις πρόνοιες του Νόμου 71/81 διευκρινίστηκε ότι η σύνταξη εγγράφων εταιρείας εντάσσεται στην αποκλειστική εργασία του δικηγόρου εάν δε συνταχθεί από οποιονδήποτε μη δικηγόρο που ασκεί το επάγγελμα είναι άκυρο και χωρίς αποτέλεσμα. Δικηγόρος εμποδίζεται από του να υπογράψει τέτοια έγγραφα που δεν έχουν συνταχθεί από αυτόν. Οι παρανομούντες υπόκεινται σε ποινική δίωξη και ποινή φυλάκισης μέχρι και τρεις μήνες ή και πρόστιμο £500 εις δε περίπτωση 2^{ης} ή μεταγενέστερης καταδίκης η ποινή της φυλάκισης είναι δυνατόν να διπλασιαστεί το δε πρόστιμο μέχρι και 750 λίρες. Τιμωρούνται επίσης όσοι αναλαμβάνουν ή εμφανίζονται ή διαφημίζουν την σύνταξη ιδρυτικού εγγράφου ή καταστατικού εταιρείας. Οι πρόνοιες αυτές έκδηλα εισήχθησαν σε μια περίοδο όπου είχαν διατυπωθεί έντονα παράπονα ότι ελεγκτικά γραφεία και λογιστές αναλάμβαναν έναντι πενιχρής αμοιβής την σύσταση εταιρειών στην Κύπρο ιδιαίτερα υπεράκτιων εταιρειών και προέβαιναν σε σχετικές διαφημίσεις. Τα ελεγκτικά γραφεία δεδομένου ότι αναλάμβαναν στην συνέχεια την ελεγκτική εργασία είχαν την δυνατότητα στο στάδιο σύστασης της Εταιρείας να χρεώνουν αρκετά χαμηλότερα ποσά από αυτά που χρέωναν τα δικηγορικά γραφεία. Επίσης δεν είχαν περιορισμούς δεοντολογικά στο κεφάλαιο «διαφήμιση» σε αντίθεση με τα δικηγορικά γραφεία. Ο δικηγορικός κόσμος κατηγορήθηκε για την εισαγωγή των προνοιών αυτών ότι πέρασε από «Βουλή Δικηγόρων» πρόνοια προστασίας του επαγγέλματος σε βάρος των ελεγκτικών και λογιστικών γραφείων. Στην πραγματικότητα ακόμα και μετά την θέσπιση της νομοθεσίας αυτής δυστυχώς εξακολουθούν σε συνεργασία με δικηγορικά γραφεία, ελεγκτικά γραφεία και λογιστές να εξασφαλίζουν την υπογραφή συνεργαζομένων δικηγόρων και κάθε άλλο παρά μπορεί να θεωρηθεί ότι η νομοθετική ρύθμιση έχει επιλύσει το πρόβλημα. Αν υπάρχει «πρόβλημα» απεδείχθη ότι δεν επιλύεται με αυτού του είδους τις νομοθετικές ρυθμίσεις αλλά με καλύτερη ενημέρωση του κοινού και ενίσχυση της εμπιστοσύνης του προς την παροχή ποιοτικών

υπηρεσιών εκ μέρους των δικηγορικών γραφείων. Πολλές φορές η σύνταξη ιδρυτικού εγγράφου και καταστατικού εταιρείας προϋποθέτει γνώσεις έμπειρου δικηγόρου με ειδικευση στα θέματα και πάρα πολλές φορές η αντιγραφή τυποποιημένων ιδρυτικών εγγράφων και καταστατικών και η μαζική παραγωγή τους οδήγησε σε πολύ δυσάρεστα αποτελέσματα για τους μετόχους.

Στο Άρθρο 11Α καθορίζεται ότι όπως γίνεται πρόνοια στον Δεύτερο Πίνακα του Νόμου για να εμφανιστεί δικηγόρος στο Ανώτατο δικαστήριο κατά την Ακρόαση Έφεσης η ελαχίστη περίοδος άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος είναι δυο έτη, εις δε το Κακουργιοδικείο επίσης δυο έτη. Οι πρόνοιες αυτές έχουν τροποποιηθεί έτσι που να επιτρέπεται εμφάνιση δικηγόρου για Ακρόαση στα Δικαστήρια αυτά με μικρότερο χρόνο πείρας απ' ότι παλαιότερα. Πρώην δικαστές έχουν δικαίωμα εμφάνισης σαν δικηγόροι μετά την λήξη ενός έτους από την αποχώρηση ή αφυπηρέτηση τους.

Οι δικηγόροι έχουν την υποχρέωση να εκθέτουν στο γραφείο τους, τους κατάλογους δικαιωμάτων για εξωδικαστηριακή και δικαστηριακή αμοιβή σε περίοπτη πάντοτε θέση. Τέλος στις σπάνιες εκείνες περιπτώσεις όπου το δικαστήριο διατάσσει τον διάδικο να καταβάλει τα έξοδα της διαδικασίας αλλά παραλείπει να το πράξει το δικαστήριο δύνανται να διατάξει τον δικηγόρο να καταβάλει τα έξοδα εάν πεισθεί ότι η διαδικασία ήταν αδικαιολόγητη ή συνεχίστηκε κακόβουλα, ή ο δικηγόρος είναι ένοχος απατηλής συμπεριφοράς. Τέτοιο διάταγμα υπόκειται σε αναθεώρηση από το Ανώτατο Δικαστήριο. Η επίκληση και εφαρμογή του άρθρου αυτού είναι σπάνια.

ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥΣ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Η προοπτική ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση οδήγησε στην θέσπιση Νομοθεσίας με τον βασικό Νόμο 180(1) 2002 για να δοθεί η δυνατότητα σε δικηγόρους υπηκόους Κρατών Μελών οι οποίοι ασκούν το δικηγορικό επάγγελμα σε άλλο Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παρέχουν υπηρεσίες στην Κύπρο. Τέτοιο πρόσωπο δικαιούται να χρησιμοποιεί τον επαγγελματικό του τίτλο ως στη χώρα του και υποχρεούται με τον επαγγελματικό τίτλο να δίδει και ένδειξη της επαγγελματικής οργάνωσης στην οποία ανήκει ή το δικαστήριο ενώπιον του οποίου ασκεί το λειτούργημα του σύμφωνα με την νομοθεσία του Κράτους αυτού. Βασικά η εκπροσώπηση πελάτη από τέτοιο δικηγόρο στην Κύπρο γίνεται σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν και για τους κύπριους δικηγόρους, αλλά και με αυτές που ισχύουν στο Κράτος Μέλος προέλευσης. Γίνεται επίσης πρόνοια ότι ο δικηγόρος υπήκοος κράτους μέλους που παρέχει τις υπηρεσίες του στην Δημοκρατία ενεργεί όσον αφορά την εκπροσώπηση ενώπιον δικαστηρίου μαζί με δικηγόρο που ασκεί το δικηγορικό επάγγελμα στην Δημοκρατία. Ο Κοινοτικός Δικηγόρος θα πρέπει να προσκομίσει στο Νομικό Συμβούλιο έγγραφα δηλωτικά της ιδιότητας του τουλάχιστον 10 μέρες ενωρίτερον και πληροφορίες σχετικές με τις παρεχόμενες υπηρεσίες, τη διεύθυνση του, τον δικηγορικό σύλλογο προέλευσης του, το όνομα και την διεύθυνση του δικηγόρου με τον οποίο θα συνεργαστεί και μια δήλωση ότι δεν υπάρχει θέμα ασυμβίβαστου ή πειθαρχικές ποινές σε βάρος του. Παράλληλα προσκομίζει στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου βεβαίωση ότι έχει συμμορφωθεί με τα πιο πάνω. Ανάλογη υποχρέωση υπάρχει για γνωστοποίηση στον Νομικό Συμβούλιο των σχετικών και όταν η εμφάνιση είναι ενώπιον Δημόσιας Αρχής ή άλλου δημοσίου οργάνου.

Ο Αρχιπρωτοκολλητής τηρεί ειδικό μητρώο κοινοτικών δικηγόρων το οποίο ονομάζεται Μητρώον των Δικηγόρων Κρατών Μελών που παρέχουν υπηρεσίες. Μη συμμόρφωση καθιστά τον κοινοτικό δικηγόρο υπόλογο για πειθαρχική ποινή. Οι πρόνοιες της νομοθεσίας αυτής εφαρμόζονται σήμερα αλλά στην πραγματικότητα εμφανίσες κοινοτικών δικηγόρων ενώπιον κυπριακών δικαστηρίων είναι σχεδόν ανύπαρκτες για τον απλούστατο λόγο ότι η καθομιλουμένη

και μόνη επιτρεπόμενη γλώσσα στο Δικαστήριο είναι η Ελληνική. Πρόσφατα διαπρεπής άγγλος δικηγόρος ο Antony Leicester Q.C. εμφανίστηκε ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε πλήρη σύνθεση του στην υπόθεση, Μιχαλιάς, με στόχο να υπερασπιστεί τα συμφέροντα του πελάτη του μαζί με Κύπριο Δικηγόρο. Προφανώς είχαν τηρηθεί όλες οι προϋποθέσεις γνωστοποίησης των σχετικών στο Νομικό Συμβούλιο, πλην όμως το Ανώτατο Δικαστήριο δεν επέτρεψε στον εν λόγω Δικηγόρο να αποταθεί στο Δικαστήριο στην Αγγλική Γλώσσα με αποτέλεσμα η παρουσία του να είναι μεν επιτρεπτή ως και η εμφάνιση του αλλά στην πράξη η συνεισφορά του στην παρουσίαση της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου να παραμένει σε θεωρητικό επίπεδο.

ΝΟΜΙΜΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥΣ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ.

Η σχετική πρόνοια του Μέρους ΚΕΦ. IIIB εισήχθη και αυτή με τον Νόμο 180 (1) 2002. Όπου κάποιος Κοινοτικός δικηγόρος είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Δικηγόρων Κρατών Μελών που Παρέχουν Υπηρεσίες που τηρείται από τον Αρχιπρωτοκολλητή παρουσιάζεσαι συστηματικά ενώπιον Κυπριακών Δικαστηρίων ενεργοποιούνται οι πρόνοιες αυτού του μέρους του Νόμου και κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο δικηγόρο σχετική δήλωση δυνάμει του άρθρου 14 (στ) (2). Οι Κοινοτικοί δικηγόροι για σκοπούς της μόνιμης άσκησης του επαγγέλματος στην Κύπρο ως και για την παροχή υπηρεσιών περιγράφονται λεπτομερώς στον Νόμο. Π.Χ. όσον αφορά την Ελλάδα οι πρόνοιες καλύπτουν τους δικηγόρους που ασκούν το επάγγελμα στην Ελλάδα και όσον αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο τους Barristers και Solicitors, αλλά και τους ασκούντες την δικηγορία στην Σκωτία γνωστούς σαν Advocates. Στην Γαλλία Avocat στην Ιταλία Avvocato. Σύμφωνα με την βασική πρόνοια της τροποποιηθείσης Νομοθεσίας κοινοτικός δικηγόρος έχει δικαίωμα να ασκεί το επάγγελμα μόνιμα στην Κύπρο κάτω από κάποιες προϋποθέσεις, οι οποίες εξειδικεύονται στον Νόμο και είναι οι εξής:

1. Ο δικηγόρος πρέπει να εγγράφεται σε ειδικό Μέρος του Μητρώου των Δικηγόρων που Ασκούν το Επάγγελμα.
2. Πρέπει να προσκομίζει πιστοποιητικό ιθαγένειας και πιστοποιητικό εγγραφής στην χώραν του και βεβαίωση ότι εξακολουθεί να είναι αδειούχος. Το σχετικό πιστοποιητικό και βεβαίωση δεν πρέπει να είναι πέραν των 3 μηνών.

Ο Κοινοτικός Δικηγόρος έχει το δικαίωμα να παρέχει Νομικές Συμβουλές και να εκτελεί το δικαίωμα εργασίας στην Κύπρο. Αλλά στις εμφανίσεις του ενώπιον του δικαστηρίου εμφανίζεται κατόπιν συνεργασίας με δικηγόρο στην Κύπρο. Στην πραγματικότητα η διατύπωση του νόμου είναι ότι «άρθρο 14 (M) (2) για την εκπροσώπηση και υπεράσπιση πελάτη ενώπιον δικαστηρίου ο δικηγόρος υπήκοος Κράτους Μέλους που ασκεί το δικηγορικό επάγγελμα με τον επαγγελματικό τίτλο καταγωγής ενεργεί κατόπιν συμφωνίας μαζί με δικηγόρο που ασκεί το δικηγορικό επάγγελμα στην Δημοκρατία και δικαιούται να εμφανίζεται ενώπιον του Δικαστηρίου το οποίον επιλαμβάνεται της υπόθεσης». Ο Κοινοτικός Δικηγόρος οφείλει να τηρεί όλους του κανονισμούς που διέπουν το δικηγορικό επάγγελμα στην Κύπρο άρα και τους κανόνες δεοντολογίας, πέραν της υποχρέωσης του να συμμορφούται με τους κανόνες δεοντολογίας που ισχύουν στην χώρα του. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 14N (2) από την εγγραφή του στο Μητρώο των Δικηγόρων που Ασκούν το Επάγγελμα ο Κοινοτικός δικηγόρος καθίσταται μέλος του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου καθώς και του οικείου τοπικού δικηγορικού συλλόγου και

μετέχει στις συνελεύσεις με δικαίωμα ψήφου. Επιπρόσθετα υπάγεται στους κανόνες που αφορούν τις συντάξεις χορηγήματα και τέλη.

Γίνεται πρόνοια ότι προτού κινηθεί πειθαρχική διαδικασία το Πειθαρχικό Συμβούλιο ενημερώνει σχετικά την αρμόδια αρχή του Κράτους Μέλους καταγωγής. Ανάλογη υποχρέωση υπάρχει και για την αρμοδία αρχή του Κράτους Μέλους καταγωγής σε περίπτωση που κινηθεί πειθαρχική διαδικασία στην χώρα του. Διατηρείται πλήρης συνεργασία για τα θέματα αυτά. Σύμφωνα με το άρθρο 14 Ο (1) μετά την παρέλευση τριετίας ο Κοινοτικός Δικηγόρος δύναται να ενταχθεί πλήρως στο δικηγορικό επάγγελμα στην Δημοκρατία μετά από έγκριση του Νομικού Συμβουλίου. Προϋπόθεση είναι να αποδειχθεί δραστηριότητα στον τομέα του κυπριακού δικαίου συμπεριλαμβανομένου και του κοινοτικού. Διαφορετικά το Νομικό Συμβούλιο δύναται να παράσχει την άδεια αφού ο Κοινοτικός Δικηγόρος συμμετάσχει επιτυχώς σε ειδικά μαθήματα ή σεμινάρια κυπριακού δικαίου. Τα πάντα αφύονται στην κρίση του Νομικού Συμβουλίου και σε προσωπική συνέντευξη ενώπιον του. Διευκρινίζεται περαιτέρω ότι ο Κοινοτικός δικηγόρος που ασκεί το δικηγορικό επάγγελμα στην Κύπρο μπορεί ανά πάσα στιγμή και ανεξάρτητα από τις πιο πάνω πρόνοιες να ζητήσει την αναγνώριση του διπλώματος του σύμφωνα με τον Περί Γενικού Συστήματος Αναγνώρισης των Επαγγελματικών Προσόντων Νόμο του 2002 και να ασκήσει το επάγγελμα του δικηγόρου. Δικηγόρος ο οποίος εισέρχεται στο δικηγορικό επάγγελμα σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφ. 2 ανωτέρω έχει την δυνατότητα να χρησιμοποιεί και τον επαγγελματικό τίτλο καταγωγής.

Και πάλιν όπως και στην περίπτωση που επιθυμεί ένας κοινοτικός δικηγόρος να εμφανισθεί εκτάκτως ενώπιον κυπριακού Δικαστηρίου, αλλά και στην περίπτωση δικηγόρου που θέλει να εγκατασταθεί μόνιμα και ασκήσει την δικηγορία στην Κύπρο το σοβαρότερο πρόβλημα είναι αυτό της γλώσσας. Να υπενθυμίσω ότι με βάση το άρθρο 3 (4) του Συντάγματος και τους Νόμους 67/88 και 22 (1)/93 η εν χρήση γλώσσα στα Δικαστήρια είναι η Ελληνική. Δικηγόρος προερχόμενος από Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να έχει πιθανότητα να ασκήσει επικερδώς το επάγγελμα στην Κύπρο και να εμφανίζεται ενώπιον Δικαστηρίου πρέπει να μάθει την ελληνική γλώσσα. Επιπρόσθετα για μόνιμη εγκατάσταση στην Κύπρο θα πρέπει να αποδείξει ότι έχει ασκήσει την δικηγορία στην πράξη, για να μπορέσει να εξασφαλίσει την πλήρη ένταξη του στο δικηγορικό επάγγελμα μετά από έγκριση του Νομικού Συμβουλίου. Σαφέστατα ελλαδίτες δικηγόροι δεν έχουν ιδιαίτερο πρόβλημα για το θέμα. Όμως τα κυπριακά Δικαστήρια δεν δέχονται και δεν υπάρχει ούτε και το νομοθετικό πλαίσιο ή και ρύθμιση παρουσίας υποθέσεων ενώπιον τους σε άλλη γλώσσα εκτός της Ελληνικής και ασφαλώς της Τουρκικής η οποία είναι μια από τις επίσημες γλώσσες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Συνεπώς κοινοτικοί δικηγόροι μη ομιλούντες μια από τις δυο γλώσσες της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν έχουν την δυνατότητα εμφάνισης ενώπιον της κυπριακής δικαιοσύνης. Αυτό όμως δεν τους εμποδίζει βεβαίως από την δυνατότητα να παρέχουν είτε ad hoc είτε μόνιμα νομικές υπηρεσίες στην Κύπρο. Στις περιπτώσεις που χρειάζεται να εμφανιστούν ενώπιον δικαστηρίου ή αρχών πρέπει να τηρούνται οι πιο πάνω προϋποθέσεις και εν πάση περιπτώσει ακόμα και για την παροχή νομικών υπηρεσιών τηρείται ειδικό Μητρώο Δικηγόρων που Παρέχουν Υπηρεσίες γνωστό σαν Μητρώον Δικηγόρων Κρατών Μελών που Παρέχουν Υπηρεσίες. Εάν δε εγκατασταθούν μόνιμα στην Κύπρο με πρόθεση την μόνιμη άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος θα πρέπει να εξασφαλίζουν την εγγραφή τους από το Νομικό Συμβούλιο σε ειδικό μέρος στο Μητρώο των Δικηγόρων που Ασκούν το Επάγγελμα. Η παροχή νομικών υπηρεσιών και συμβουλών από κοινοτικούς δικηγόρους χωρίς την τήρηση των πιο πάνω προϋποθέσεων δυνατόν να συνιστά την διάπραξη ποινικού αδικήματος υπό τας περιστάσεις.

ΑΣΚΗΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΑΣ ΑΠΟ ΚΥΠΡΙΟΥΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥΣ ΣΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Δικηγόροι εγγεγραμμένοι στην Κύπρο έχουν ανάλογα δικαιώματα άσκησης του επαγγέλματος σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία υποχρεώνονται να ενσωματώσουν τις Κοινοτικές Οδηγίες.

Όμως η κάθε χώρα έχει τη δική της Νομοθεσία η οποία όμως δεν μπορεί να βρίσκεται σε σύγκρουση με την Οδηγία 77/249 την Οδηγία 89/48 και την Οδηγία 98/5 όπως και την αρχή της Ισότητας.

Σύμφωνα με την Οδηγία 98/05 δικηγόρος ο οποίος είναι εγγεγραμμένος σε Κράτος Μέλος δύναται να τύχει αναγνώρισης των προσόντων του σε άλλο Κράτος Μέλος. Μετά την άσκηση δικηγορίας για περίοδο τριών ετών σε Κράτος Μέλος άλλο από αυτό στο οποίο είναι ήδη εγγεγραμμένος έχει το δικαίωμα να γίνει δεκτός στο Κράτος Μέλος αυτό που τον φιλοξενεί και να εξομοιωθεί ουσιαστικά με δικηγόρους αυτού του Κράτους Μέλους.

Αυτό σημαίνει ότι αν στη χώρα του περιγράφεται σαν advocate δυνατόν να εγγραφεί σαν solicitor ας πούμε στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Με δεδομένο όμως ότι η επαγγελματική εκπαίδευση ποικίλει από χώρα σε χώρα είναι επιτρεπτό σε Κράτος Μέλος να βάλει κάποια κριτήρια και προϋποθέσεις όπως η περίοδος προσαρμογής, κατά τη διάρκεια της οποίας ο υποψήφιος δικηγόρος θα τυγχάνει επιτήρησης από εγγεγραμμένο δικηγόρο στη χώρα όπου σκοπεί να παραμείνει μόνιμα.

Υπάρχει επίσης η δυνατότητα να υποβληθεί σε εξέταση σε σχέση με τις επαγγελματικές του γνώσεις.

π.χ. στην Αγγλία Κοινοτικοί δικηγόροι υποβάλλονται σε εξέταση εάν επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμα του solicitor η οποία ονομάζεται "The Qualified Lawyer Transfer Test".

Σε σχέση με το ΕΔΑΔ (Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) οι Κύπριοι δικηγόροι έχουν δικαίωμα να εμφανίζονται ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού και να παρουσιάζουν υποθέσεις εκ μέρους των πελατών τους. Η μόνη προϋπόθεση είναι να είναι εγγεγραμμένοι δικηγόροι στην Κύπρο με δικαίωμα να ασκούν τη δικηγορία.

Όσον αφορά την ενδυμασία τους συνήθως φέρουν την ίδια ενδυμασία όπως και στο Κυπριακό Δικαστήριο αλλά τούτο σε καμία περίπτωση δεν είναι υποχρεωτικό.

Παρόμοιο δικαίωμα έχουν για εμφάνιση στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) όπως επίσης και στο Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΠΕΚ).

Η διαδικασία στο ΕΔΑΔ διεξάγεται στην αγγλική ή γαλλική ενώ στο ΔΕΚ και ΠΕΚ η γλώσσα διαδικασίας είναι η γλώσσα του προσφεύγοντος με απευθείας μετάφραση ή και του ενδιαφερομένου Κράτους ή του Εθνικού Δικαστηρίου που υποβάλλει το σχετικό Ερώτημα στο Δικαστήριο.

Κάθε μια από τις 21 επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να οριστεί ως γλώσσα διαδικασίας αλλά στο πλαίσιο της προδικαστικής παραπομπής γλώσσα διαδικασίας είναι η γλώσσα του Δικαστηρίου που υποβάλλει το προδικαστικό ερώτημα. Στην προκειμένη περίπτωση η ελληνική.

Στο πλαίσιο της προδικαστικής παραπομπής οι διάδικοι μπορούν να εκπροσωπηθούν από πρόσωπα που έχουν δικαίωμα σύμφωνα με τους κανόνες του Κράτους Μέλους τους να παρίστανται ως δικαστικοί πληρεξούσιοι ενώπιον του Εθνικού Δικαστηρίου στην κρίση του οποίου έχει υποβληθεί η υπόθεση. Π.χ. στην υπόθεση Αποστολίδης ν. Οραμς η παραπομπή έγινε από το Αγγλικό Εφετείο (High Court) και ο κ. Αποστολίδης εκπροσωπήθηκε από Άγγλους δικηγόρους.

Στα υπόλοιπα είδη προσφυγών οι διάδικοι οφείλουν να εκπροσωπούνται από δικηγόρο έχοντα ικανότητα παράστασης ενώπιον Δικαστηρίου Κράτους Μέλους.

Δρ. Χρίστος Κληρίδης
Αναπληρωτής Καθηγητής
Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου
Δικηγόρος